

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orationes Sex, Tres Fvnebres, Dogmaticæ Tres

Stapleton, Thomas

Antverpiæ, 1576

Oratio Fvnebris In Lavdem R. D. Io. Lentallerii Abb. Aqvinct. Dvaci, Ex
Mandato Senatvs Academici, publicè habita. Febr. 19. An. 1574.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69636](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69636)

ORATIO
 FVNEBRIS IN LAV-

DEM R. D. IO. LENTAL-
 LERII ABB. AQUICINCT. DVACI,
 EX MANDATO SENATVS ACADEMICI,
publicè habita. Febr. 19. An. 1574.

I quo primùm die, diuinis pla-
 nè auspicijs & fauente numi-
 ne celeberrima hæc Academia
 Duacena aperiri & celebrari
 est cæpta, eodem die vt id populo Duace-
 no, toti Belgio, atque vniuersæ Ecclesiæ
 Dei faustè, sæl citer, prospereque eueni-
 ret, à Deo Opt. Max. more institutoque
 Maiorum precati sumus, (Mag. D. Rector,
 clariss. D. Doct. Doctiss. & humaniss. Au-
 ditores) profectò hoc die, vt vestræ om-
 nium mentes atque sententiæ cum auspi-
 cijs illis Academicis votisq; consentiant,
 eaque res vobis, toti que Academiæ, pa-
 cem, incolumitatem, honorem, & optata
 incrementa afferat, ab eodem Deo Opt.
 Max. idem precandum censeo. Etenim si
 illa solennis initiorum precatio, Acade-
 micis auspicijs votisque cōsecrata, tantam
 habet in se vim & religionem, quantam
 Acade-

Academiæ dignitas postulat; ijs sanè ho-
minibus, per quos hæc Academia, aut sæ-
liciter hæcenus stetit, aut mirabiliter cre-
uit, maximaque cepit incremēta, vt idem
tota Academia solemnibus votis cōpre-
cetur, & summa ratio, & ipsius Acade-
miæ dignitas postulat. Nam optare qui-
dem Reip. omnia faustissima atque lætis-
sima, solenne & omnium est: Viros quo-
que fortissimos, quorum opera & labore,
consilio & auxilio, aut florere cæpit, aut
creuit Respub. præsentis ac viuos vene-
rari, colere, obseruare, penè omnium est,
& qui secus fecerunt perpetua grauissi-
maque ignominia nota apud totam po-
steritatem laborarunt, vt Athenienses,
qui Aristidem iustum ciuitate expulerunt,
Themistoclis præclara facta exilio damna-
runt, Socratis sapientiam morte multa-
runt: Vt Romanos taceã, qui Scipionibus
suis sepulchra Romana negarunt. At verò
qui Reipub. suæ columnina viua colerent,
mortua atque defuncta nullo studio at-
que honore prosequerētur; aut nunquam
hæcenus extitisse, aut si vsquam extiterunt,
pro monstris & portentis hominum ha-
bitos

bitos fuisse existimarim. Nam viuos sanè Reipub. parentes & patres patriæ, non colere, despicerè, ingrati animi est; mortuos sine honore præterire, etiam astuti: vt videlicet dum viuos colimus, mortuos despiciamus, præsens quidem beneficium cupidè complecti, adepti autem beneficij nulla gratitudine affici, & (quod sordidorum est proprium) non honestate, sed vtilitate rem metiri videamur.

A qua quidem ingratitude & astutiæ sordidæque dissimulationis nota, vt celeberrima hæc Academia quàm longissimè se abesse illustri testimonio doceret, quo studio, fauore & honore, sapientissimi viri Ioannis Lentallerij Monasterij Aquincinæ. Archimandritæ nuperrimè dignissimi, adhuc viuentis optimos conatus semper est prosequuta: eodem hodiè, & quidem nō minori, defuncti memoriam prosequitur: tum vt virum optimè de se meritum digna celebritate honoraret, tum verò vt quibus ipsa Academica auspicia votis precibusque cōsecrauit, eisdem eius hodie incrementa publico hoc celeberrimoque

C moque

moque suorum omnium conuentu commendaret. Duæ enim (vt ego quidem accipio) hodiernæ huius celebritatis causæ sunt: Optimi Mecænatis defuncti memoria: & similibus Mecænatum optata successio. Quorum alterum atque postremum votis & precibus omnium tacitè hodie commendatur, vt Deus Opt. Max. qui singulari beneficio hunc nobis præstantissimum virum dedit, complures Lentallerios Academia huic dare porrò pergat, eodemque fauore incrementa ista ad culmen euehat, quo ipsa initia ad præclara hæc incrementa perduxit. Alterum & tota ista sacri muneris operatio religiosè præstat, & hac præterea oratione publica cumulatiùs præstari placuit. Quam quidem publicè perorandi, & sapientissimum hunc Archimandritam dignis laudibus exornandi prouinciam humeris meis, licet ad hoc onus imparibus & parum suffultis, à Magnificentia sua clarissima, totoque ornatissimo Senatu Academico impositam, vt pro tanti viri dignitate, pro ipsius Academiae desiderio, pro

rio, pro

rio, pro meo quoque in vtrumque of-
ficio & obseruantia, quantum quidem
in me est, obeam atque perficiam; sic
rem ipsam aggrediar, vt id ante om-
nia præmoneam, ne quisquam vel de sa-
pientissimo hoc Abbate tam tenuiter co-
gitet, vel de nostris viribus tanta sibi pro-
mittat, vt eius viri admirabiles virtutes
ac dotes omnes hac nostra qualicunque
oratione comprehendere tantum & enar-
rari, non dico illustrari & exornari pos-
se existimet. Neque enim vel tam exi-
gua scapha tanti Maris altitudinem e-
metiri, vel tam obtusa oculorum acie
ita rutilantem Solem continus intueri
valeam. Planè longissimè superat & no-
stras dicendi vires & cogitationis meæ
aciem, sanctissimi huius Abbatis ingens
quidam rerum bene gestarum Oceanus,
& cælestium virtutum splendidissimum
iubar. Neque verò in hac causa me vin-
ci quicquam pudebit, nisi fortè præ-
stantissimi viri gloriæ inuidere velim,
cuius tanta est virtus, vt omnem illam
orationis copiam vehementer exuperet.
Id tantum metuo, ne pro vestro erga il-

lum studio, qui virum laude dignissimum tenuiter laudatum, ægrius fortasse feretis, vt parentum non satis iusta encomia dolenter audiunt germani filij, expectationi omnium vestræ minus satisfecero. Sed huic sanè seu timori meo, seu desiderio vestro, illud remedij facile adhiberi potest, si quia de rebus pariter compertissimis dicturus sum, quæ ego fortasse prætermisero, ijs quæ à me dicentur adijciat vnusquisque de suo, atque ita ex simul cõiunctis vestris & meis, quasi ex diuersis floribus, contextam laudum coronam huic Sacro Capiti imponamus; vt etsi à me parum laudatus, tamen à nobis simul omnibus laudatissimus hodie celebrerur.

Narratio.

Ecceirco vt ad rem ipsam accedam, cogitanti mihi attentius vnde potissimum huius viri laudes exordiar, aut quo primùm nomine eum prædicem, idem planè accidit, quod in amænissimo horto constitutis euenire solet, vbi maxima florum varietas & aspectu iucundissima, & odore suauissima, huc illucque spectantium oculos attrahit, vt quem primùm carpere, aut
cui in-

cui insistere libeat, dubius planè animus pēdeat, ambigat, fluctuet, hēreat. Est enim verè Paradisus quidā omnium virtutum, & pratum amænissimum huius viri vita, qui verè dum viueret, bonus odor erat Christo, odor vitæ ad vitam, qui lux erat splendidissima, sic lucens corā hominibus, vt viderent eius opera bona, deumq; glorificarent, quotquot aut eum de facie norunt, aut de eo per famam acceperūt. Sol inquam erat & luminare quoddam magnum in hoc mundo. Quid Solem dico? ipso vniuerso cælo hoc aspectabili, multo splendidior atque illustrior erat huius viri vita. Neque verò per hyperbolem hoc à me quisquam dictum putet. Quin vt mecum idē omnes sentiatis, facilè effecero. Quot enim impij quum cælum hoc inuentur, astra & sydera omnia conspiciūt, blasphemant nihilominus, non erubescunt, non confundūtur? At quis tam perfrictæ frontis vnquam fuit, qui Ioannis Lentallerij conspecto vultu, ipsa totius virtutis & sanctitatis idea, qui hunc, inquam, Abbatem sapientissimum coram intuens, religionis cultorem maximum,

C 3 honesta-

honestatis & pietatis exemplar vnicum,
grauitatis & prudentiæ specimen singu-
lare, multiplicis eruditionis arcam &
thesaurum quendam locupletissimum,
patientiæ, castitatis, humilitatis totiuf-
que sanctitatis expressam effigiem, om-
nium denique virtutum atque charis-
matum (singulari & rarissimo Dei mu-
nere) Pandoram quandam, nec coram
intuens tantum, sed & eius suauissima
eloquia, dulciora super mel & fauum,
auribus accipiens, penitus atque è ve-
stigio de seipso non erubesceret, non
confunderetur, non sibi ipsi vehemen-
ter displiceret? Sed singula fortasse ma-
gis audire libet, ne dum generalia lo-
quimur, minus huic viro propria dice-
re videamur. Agamus ergo, & vt om-
nibus virtutum ac charismatum nume-
ris absolutissimum hunc virum fuisse o-
stendamus, optemus tantisper illa quæ
huiusmodi aliquem constituere possint
atque efficere. Sanè & omnia huic præ-
clarissimo Abbati affuisse reperiemus, &
nihil in eo mediocre, sed omnia sum-
ma extitisse animaduertemus. Ego verò
nullo

nullo modo ea bona hinc conſectabor, quæ ſolida & vera bona non ſunt. Non ex generis aliqua nobilitate, non ex diuitijs & opulentiffimi illius Monafterij Præfectura, non ex gloria quæ illas potius quàm veras virtutes hodie comitari ſolet, eum prædicabo. Ne ſi nobilem, diuitem & honoratum dixerò, vos ita hinc diſcedatis, vt hæc inter bona me authore habeatis, & fluxa hæc atque caduca, ne dicam noxia plærumque atque lætifera, admirari, & in pretio habere ex hac oratione noſtra diſcatis. Verùm inde laudis in eo materiam capiam, vnde & ipſe iuſtiſſimè laudari debeat, & vnusquiſque noſtrum quod imitari poſſit, merito & tuto deſumat.

Quid ergo, aut quæ potius tandem illa ſunt, quæ hominem Chriſtianum, id eſt, veræ Religionis cultorem omnibus virtutum numeris abſolutiſſimū reddunt? Optandum ſanè erat, huiusmodi virum primùm ſumma in Deum charitate flagrare, deinde ne ſibi ſoli utilis eſſet, non minori erga proximum dilectione affici. In his enim duobus (ait ipſa

Fit Monachus.

Veritas) tota lex pendet & omnis iustitia adimpletur. Charitatis in Deum, quod maius aut argumentum, ut adesse probeatur, aut exercitium ut quum adsit conferuet, aut deniq; adiuventum ut magis ac magis augeatur, esse potest, quam ut (quod Saluator monuit) relictis omnibus in saeculo, eum solum sequamur? Hoc verò ab ineunte ætate ita fecit, ut iuuenis adhuc portaturus iugum Domini ab adolescentia sua, Monachum se professus fuerit Ordinis S. Benedicti, idque in Cænobio Aquicinctensi, huic nostro Duaco felicibus sanè auspicijs vicinissimo. In hac professione quàm se turpi orio minimè dederit, aut corruptos tunc aliorum mores sectatus haud fuerit, & tota reliqua vita clarè loquuta est, & illius adhuc ætatis studia luculenter demonstrant. Ingenij enim acumine singulari præditus Lutetiam Parisiorum mittitur literarum causa, quas ille (ut mox dicemus) non oscitanter audiuit, sed summo studio perdidicit. Inde ad Monasterium reuocatus, tanta & Religione & prudentia se gessit, ut per omnes inferiores officiorum gradus conscendens, ad su-

ad supremam tandem eius præfecturam
omnium consensu, incredibili studio, &
maxima bonorum omnium expectatio-
ne eueheretur. Quo quidem loco consti- *Fit Abbas.*
tutus, vt solum purumque Dei amorem
sibi perpetuò in tota hac monastica sua
professione, ante oculos propositum fuis-
se omnes intelligerent, omnesque eius
conatus, cogitationes, studia in hunc vnum
scopum dirigi, & hac vna regula vt nau-
clerum inspecta sua Cynosura, duci &
flecti illum, exploratum omnes haberent;
nec de ditandis parentibus, nec de ornan-
do speciosis ædificijs Monasterio, non de
dilatãdis fimbrijs cogitat, meditat, mo-
litur, sed (quod ardētissimis votis diu mul-
tumque, quum adhuc Prior esset, expeti-
uerat) statim ac primo quoque tempore,
assumpto sibi in hunc finem Priore, viro
sanctiss. pariter ac doctissimo fratre Dyo- *Reformatar*
nisisio D'ostrelisio, in sui Monasterij refor- *Monasterij.*
mationem, in collapsæ disciplinæ restaura-
tionem, in Regulæ D. Benedicti veram at-
que legitimam obseruationem, omnes
cogitationum & studiorũ suorum vires,
cõuertit. Quam quidem rem arduã licet,
C 5 alijsque

Monasterij
Aquicin-
tensis vera
laus.

alijsque permultis impossibilē visam, qua pietate & constantia aggressus est, eādē felicitate atque virtute confecit. Adeo sanè vt à compluribus iam annis Aquicinctense illud Monasterium ita pietate, humanitate, eruditione, omniq̄ue vera Religione ipsorum Cænobitarum fulgeat atque resplendeat, vt sit sanè inter cætera sui ordinis Cænobia quasi inter planetas Phæbus, aut stellas inter Cynosura minores. Cuius quidem vnius rei historia si ante oculos hîc vestros poneretur, huius sanè viri & zelū Religionis flagrantissimum, & in laboribus sustinēdis indefessum animum, & in re tam ardua perficienda (vbi consuetudo rem penè in naturā verterat) prudentiam admirabilem, nō sine stupore inspiceretis. Verūm istud pertractare, huius loci nō est, ac multò minus huius temporis. Itaque Charitatis eius in Deum argumēta sunt ista plenissima, vt nihil de privata eius & quotidiana deuotione, nihil admirabili eius & planè diuina rerum diuinarum assiduaq̄ue (quum per negotia liceret) contemplatione, nihil de vitæ eremiticæ frequenti desiderio hoc loco dicā.

Nam

Nam quæ de altera nunc eius erga proximum charitate dicemus, illius quoque in Deum amoris, certissimi & locupletissimi testes esse possunt. Etenim Abbas factus nihil prius neque antiquius habuit, quàm ut ingens illa sumptuum inanissimorum (ut mollissimè dicam) parsimonia, quæ ex facta illa reformatione Monasterio accessit, in pios atque pauperum usus tota cõuerteretur. Itaquæ præter quotidianas & priuatas eleemosynas, quæ quotannis ad aliquot florenorū millia excrescere solebant, ad publicas etiam iuuandas necessitates, & non ad Monasterij tantum sui, sed ad totius Belgij reformationem (quantum in ipso erat) sic animum applicuit, ut primùm quidè in villa sua Pechen-curtesii Gymnasium celebre erigeret, magistros & præceptores aleret, qui eius municipij ac vicinorum pagorum pueros ac iuuenes honestissimè in bonis literis, ac maximè in pietate ac catechesi Christiana erudirent, instituerent, formarent. Deinde verò huius celeberrimæ Academiae hoc in loco à Maiest. Catholica instituendæ non solùm magna ex parte

author

Maxime eius eleemosyna.

Gymnasium in villa sua constructum.

author fuit, sed cum illa crescere non nihil cepisset, imò certè in ipsis suis cunabulis tanquam fœtus abortivus ad interitum spectare videretur, eiusdem denuò restaurandæ, fouendæ atque exornandæ, sic secundus author fuit, vt profectò quæ postea accesserunt hodieque conspiciuntur incrementa, illi viro magna ex parte libenter & ingenuè accepta referamus. Ipsius enim incredibili quadam liberalitate, seu magnificentia potius, nobilissimum hîc quod videmus Gymnasium, Seminarium siue Collegium à fundamentis extructum est: nec extructum tantùm, sed ita præterea bona ex parte donatum atq; dotatum, vt Præceptores ac Magistros illud nunc habeat, omni & eruditione & pietate præstantissimos, habiturum quoque in posterum semper sit, quantum humana coniectura & spe assequi liceat, posito illic videlicet atque fundato patrum Societatis nominis Iesu perpetuo Conventu. Cuius quidem Societatis vt nunc vberimos & amplissimos fructus cernimus, ita eosdem quàm diutissimè duraturos nō nisi piè sperare possumus. Hîc ego
verò

*Collegium
Duaci à fun-
damētis ex-
tructum &
dotatum.*

verò excurrere liberius & exspatiari orationem sinerem, nisi non tam hunc Abbatem sapientissimum, quàm ipsam Societatem loco & tempore non suo, laudibus prosequi viderer. Quamquam sanè quicquid Academiae, quicquid populo Duaceno ex eius Societatis opera fructus accedit (accedit autem quātus dici potest maximus) id totum in huius Lentallerij nostri laudes vertitur: cuius vnus & studio singulari, & liberalitate maxima, illa Societas stabilem hīc pedem Duaci fixit. Sed vt de illa taceam, Collegium ipsum numerosa iam iuuentute plenum, & aliquot studiosorum centenarijs (vt audio) refertum, pluribus olim (annuente Deo) replendum, huius profectò sapientiss. Abbatis in Academiam Duacensem studij, in Remp. Belgicam animi, in Ecclesiam Dei pietissimi zeli documentum erit & monumentum sempiternum. Quod quidem singulare & summū beneficiū vt Ecclesia Dei magno cum fructu suo semper meminert, vt Respub. Belgica perpetuò profitebitur, ita Academia Duacena summo semper studio atque animi gratitudine

reco-

recognoscet. Eiusdem præterea conatus
 atque profectus omnes, quantum in se e-
 rit, & per fidem & Religionem licebit,
 perpetuo favore se prosequuturam, om-
 ni consilio & auxilio ei affuturam eadem
 Academia publicè profitetur, pollicetur
 & spondet. Hæc fuit ergo sanctissimi viri
 in proximos charitas, in publicum bo-
 num iuuandum, augendum & conser-
 uandum pietas. Qua certè maiorem no-
 stris his temporibus repertam fuisse, aut
 reperiri posse tunc dicemus, quum eius
 Ordinis quispiam, propter publicum A-
 cademiæ & Reipub. bonum, pares sum-
 ptus fecerit, simile monumentum ere-
 xerit, eadem denique pietate, constan-
 tia, prudentia rem totiam administra-
 rit.

Sed venio ad alia, licet inuitissimus
 hunc locum abrumpo. Summa quidem
 virtus charitas est, sed ea nisi ordinata sit,
 & fructu caret, & interdum perniciem
 adfert: sicut in illis qui zelum Dei ha-
 bent, sed non secundum discretionem.
 Itaque absolutus hic meus Lentalle-
 rius non erit, nisi huic duplici charitati
 singu-

singularem prudentiam, quæ omnium Singularis
eius Prudē-
tia.
 virtutum mater & moderatrix est, adiun-
 xerit. Illa verò quanta in hoc viro fue-
 rit, quàm perspicaci & sagacissimo in-
 genio cuncta administrarit, me sanè ta-
 cente, & omnes intelligitis, & ipsa o-
 pera loquuntur. Hac enim diuina qua-
 dam prudentia, omnia domi sapientissi-
 mē moderabatur, vt eo Abbate, sum-
 ma pax, nulla vel minima animorum
 dissensio in cænobitis appareret: pluri-
 ma foris etiam à maximis viris consul-
 tus, ingenio & industria fælicissimē tra-
 ctavit, disposuit, confecit. Magnum ve-
 rò & illud in eo prudentiæ argumentum
 erat, quòd in tantis & tam varijs eius
 consilijs, operibus, rerumque admini-
 strationibus, nunquam eum rei gestæ
 pænituerit, nunquam consilium semel
 captum mutauerit, & (vnde adeo hæc
 constantia profecta est) nihil vnquam
 temerè concesserit, ne quidem in re
 honestissima, & etiam ab amicissimo
 interpellatus: hoc perpetuò pro more
 habens, vt rogatus quippiam diutissimè
 audiret, tardè concederet, constanter
 & hila-

& hilariter semel cōcessa præstaret. Quante
 tē verò istud & quàm admirabilis prudenti-
 tiæ in tanta negotiorum varietate domi
 forisque; domi, Religionis cura, suorum
 sollicitudine, diuini cultus assiduitate; fo-
 ris autem, cogitationum, consiliorum, o-
 perum mole potius quàm magnitudine,
 eundem se tamen semper virum sic in
 omnibus præstitisse, & vtrique muneri ita
 satisfecisse, vt nec domestica pietas & pri-
 uata deuotio, externarum rerum curam
 excluderent, nec externarum cura priua-

*In Apologe-
 tico.
 Homil. 5. de
 laudibus
 Pauli.*

tam obrueret. Vir sanè vt eum qui præesse
 debet describit Nazianzenus, & Aposto-
 lum Paulū perfectè fuisse, ostendit Chry-
 sostomus, & simplex & varius: rectitudine
 & integritate animi, idem semper ac sim-
 plex; varius tamen ac multiplex, iuxta cu-
 iusque rei & personæ proprietatem, om-
 nibus cōmodus, aptus, idoneus. Sic enim
 inter perpetuas sollicitudines, quas præter
 domesticas & necessarias, vt quàm pluri-
 mis prodesset, ipse sibi innumeras asciuit,
 pacato semper animo cōstitit, vt quod de
 S. Antonino Archiepiscopo Florentino
 legimus, sic vir iste reconditum quendam

& oc.

& occultum mentis angulum intactum In vita eius
apud surio
mēse Maio.
semper haberet, solique Deo d. carum, ad
quem negotiorum itrepitus & curarum
anxietas itrepere & penetrare nō posset:
sed ubi à negotijs destitisset, sine vlla sui
perturbatione aut immutatione, eò tan-
quam ad asylum paratissimum se recipe-
ret, & ad interiorem hominem veluti qui
profectus esset, quasi domū rediret. Nem-
pe quum duæ sint partes totius humanæ
in hac vita perfectionis; Contemplatio &
Actio, Deū purè colere, & proximis pluri-
mum prodesse; sic vtramque hic noster a-
deo que perfectissimè complevit, vt nemo
illo sanctior, religiosior ac magis in Deū
pius, nemo publicæ vtilitatis studiosior,
nemo in iuuādis quàm plurimis liberalior
extiterit. Sic tamen in vtroque versatus, vt
alterum alteri (quod sæpè per impruden-
tiam fit) non obesset, sed contra (qua erat
prudentia singulari peneque incompara-
bili) alterum ex altero mirificè iuuaretur,
studiū proximi pietatē in Deum acueret
& exerceret, hæc rursus pietas ad illud
studiū perpetuo stimularet; vt hæc illi cal-
car esset, huic illud cotis officiū præstaret.

D Sed

*Præclara e-
stis eruditio.*

Sed tempus præterlabi video, quod singulis immorari non patitur. Idcirco breuiter quæ supersunt expediam. Quid aliud in viro præstantissimo, & Abbate dignissimo exoptari potuit? Virum optimū iam fuisse & prudētissimum, demonstrauimus. Sed indoctum fortasse & illiteratum putabis. Imò verò non tantus erat literarum amator, licet amator maximus, quàm erat literarum cultor studiosus, & in omni doctrinarum genere egregiè versatus. Quod certè à me hoc loco in tanta doctissimorum virorum corona silentio prætereundum non est. Nempe præter Latinæ linguæ cognitionē, vsumq; eius expeditum & elegātem quo eum plurimum valuisse omnes scimus, etiam in Hebræa lingua non nihil, in Græca plusquam mediocriter illum versatum fuisse, priuatim cognoui, quum in eius olim Monasterio agēte me, his de rebus mecum sepe differeret. Sacræ verò literaturæ ita sciēs erat, vt non solum in S. Scripturis & S. Patribus præclarè versatus, sed & scholasticorum Doctorū subtilitates diligēter scrutatus fuerit, eorumque sentētijs accuratè obseruarit. Id quod

in tre-

in frequentibus subinde in mensa sua disputatiunculis, quum hospites interdū abessent, ita declarauit, vt de sententijs scholasticis, non solum acriter differeret, sed & allatis ex tempore libris, & designatis locis, suam sententiam confirmaret. Id quod presens sepè ipsemet vidi, & ab alijs sepius factum esse intellexi. Habuit præterea vic doctissimus priuatam & instructissimā Bibliothecam, in qua se quū per negotia liceret, libētissimè exercebat: vt taceā quod semper in mensa aliquid doctum ex antiquioribus plærūque Patribus legi voluit. Deniq; ita cum doctis viris doctè agebat, & de rebus literarijs eruditè ac promptè differebat, vt eum virū, qui illum non nōsent, solis suis libris affixum esse crederēt. Illud profectò admiratione dignum mihi semper visum est, vt vir iste sapientissimus in eadem sæpissimè mensa, in maxima hospitum (vt fit) varietate, cum viris doctis doctissimè, cum nobilibus viris prudentissimè, cū pijs & religiosis sanctissimè, cum rudioribus humillimè & mansuerissimè, eodem ferè temporis puncto differeret, sermonesq; cōferret, vt verè alter Paulus

D 2

omnibus

omnibus omnia factus esset, Iudæis Iudæus, Græcis, Græcus, Barbaris barbarus, non prætermittendo decorum, non deserendo grauitatem, sed omnibus impartiens pietatem.

Ac illustria quidem sunt ista, & in sapientissimo Abbate præclara virtutū ornamenta. Sed quia Christianum virum, id est, veræ Religionis cultorem perfectissimum, & omnibus suis numeris absolutissimum describimus, his quæ dicta sunt minimè contētos esse oportet. Neque enim præclara tantum egisse, sed & fortiter pro Christo aduersa pertulisse debet, qui viam illam arduam & angustam planeque perfectissimam ambulasse probabitur. *Omnes enim qui piè volunt in Christo viuere, pati in hoc seculo persecutiones oportet, & tūc demum cōglorificabimur, si cum Christo compatimur.* Nec aliunde Apostolus Paulus *ministerium se Christi esse plus alijs confirmauit, quàm ex varijs & innumeris calamitatibus quas perpeffus fuerat, in laboribus pluribus, in plagis supra modum, in ieiunijs multis, in frigore & nuditate, in labore & ærumna: de his, inquit, gloriabor. Virtus enim in infirmitate perficitur.*

2. Tim. 3.

Rom. 8.

2. Cor. 6.

perficitur. Hanc verò perfectionem in Abbate isto sanctissimo defuisse, arbitramur? Imò vero ita plenissimè adfuit, ut non eum inferiora quàm plurimis gloriosis Christi Martyribus tormenta iudicasse, ac animo fortissimo tolerasse, crediderim. Nempe ab annis iam ferè viginti, ab ipsa hac inita Monasterij sui Præfectura, ita perpetuis cum morbis conflictatus est, morbo autem articulari, acutissimo atque grauissimo, ut sanitatem suam, quia raram & breuem, *Inducias* vocare lepidè & apto vocabulo solitus fuerit. Hunc enim illi morbum quasi assiduam & intestinū hostem Deus dedit, qui eum præclarè exerceret, qui ut Paulum angelus Satanæ colaphisaret, qui eum tanquam aurum in fornace exploraret, Deoque suo animam purissimam & ab omni labe plenissimè desecatam sifteret & exhiberet. Sanè vir iste pientissimus, ut de Tobia legimus, *quia ac.* Tob. 12. *ceptus erat Deo, necesse fuit ut hac eum tentatio probaret.* Et probavit ita quidem, tantulque factus est cum tentatione prouentus, ut in medijs ac summis doloribus, vix ab eo gemitus, nisi quem vis morbi expressisset,

Incredibilis
 eius toleran-
 tia.

*Nota insi-
gnē pietatē.*

pressisset, audiretur, imò sapientissimè in extremis morbi aculeis philosopharetur; quòd si vel verbulum asperum fortè excidisset, semetipsum vehementer statim increpabat. Sanè posita ad lectuli pedes Christi Saluatoris torcular calcātis imagine, ita in eā mentē oculosq; inter medios cruciatus defixit, vt dolore proprio postposito, densas lachrymas effundere, Christo cōpassus aliquādo visus fuerit. Vt nihil profecto vel huius viri tormētis grauius, vel eius incredibili patientia illustrius videatur. Accessit ad has omnes virtutes tāquam ad ingentē cumulū noua perfectio, singularis & perpetua animi humilitas, laudum fuga, gloriæ præsenris cōtemptus maximus. Cuius quidē rei argumēta infinita, si per tempus liceret, commemorare hīc possem. Sed hoc sanè totū, & admirabilis eius morum comitas, & Collegij sui rarissima eaque clancularia visitatio, nulla suū vnquam ostētatio, quòd nihil denique vel in Collegio suo, vel alibi ad pompam, sed omnia ad quā maximam aliorū utilitatē extruxerit, satis superq; demōstrauit.

*Divina eius
humilitas.**Epilogus.*

Quòd si ergo is demū cumulatissimè
perfe-

perfectus & omnibus numeris absolutif-
simè pius meritò censebitur, qui charitate
in Deum flagrantissimus, amoris in pro-
ximū studioliſſimus, zelator domus Dei
& morū reformator maximus, pauperū,
piorum, ac boni publici fautor liberaliffi-
mus extiterit, qui prudētia singulari om-
nia administrarit, eruditione multiplici il-
lustris fuerit, nec minori fortitudine ad-
uersa perpeſſus quā stabili moderatione
ſecunda diſponens, humilitate poſtremò
perfecta præditus: erit profecto is ipſe ſa-
piētiffimus hic noſter Abbas Ioānes Len-
tallerius. Qui pietate quidē & religionis
cultu ſinceriffimo, nō alter tām noſtræ
ætatis Bloſius extiterit, ſed & ipſos Anto-
nios, Hilariones, Macarios, Pachomios,
Sabas, propemodū æquarit: certè boni pu-
blici ſtudio, liberalitate, munificētia, eru-
ditione, prudentia, Benedictos, Mauros,
Gregorios nobis referat, & ſua præſtantia
vitæq; ſanctitate antiquorū temporū deſi-
deriū lenierit, præſentiū temporū corru-
ptiffimos mores plurimum correxerit, &
denſiffimā eorū caliginem, ſua claritate &
vniuerſa quadā virtute mirificè illuſtrarit.

D 4 Cui

56 *In laudem Abbatis Lentallerij*

Cui quidem viro vt hodie gratitudinis ergo vniuersa Academia conuentu hoc celeberrimo hæc iusta persoluit: ita vt alterum huic similem Deus Optimus Maximus Academiae resuscitet, communibus votis precatur & exoptat.

DIXI.

